

→ SPORT · A20

Persson tillbaka i Ystad
Mindenmålvakten Anders Persson är på visit i hemstaden.

→ SKURUP · A16

Bättre hälsa vanlig önskan
Skurupsbor berättar om sina förväntningar på nya året.

→ SIMRISHAMN · A11

Lönlös väntan på bussen
Småbarnsmamma har tappat tron på Skånetrafikens mobilapp.

→ TOMELILLA · A12

"Vargen är välkommen"
Karl-Olof Lassen i Onslunda ser vargen som ett berikande rovdjur.

YSTADS ALLEHANDA.

ONSDAG 2 JANUARI 2013 · WWW.YSTADSALLEHANDA.SE

VÄDRET ☀️ +3°C · NUMMER 1 · V 53 · PRIS 20 KRONOR

SKÅNE · A18

Framtiden oviss när Leaderpengar sinar

Med hjälp av Leaderpengar har många projekt genomförts som gynnat landsbygden i sydöst. Nu finns dock inte många tusenlappar kvar.

FOTO: MOA DAHLIN

YSTAD · A6

Årets första bebis föddes i raketfart

■ Direkt efter nyårsfesten satte familjen Duarte Netto kurs mot förlossningsavdelningen. 03.27 kika de deras Lionel ut som årets förstfödda på Ystads BB.

SIMRISHAMN · A10

Nyårslöften över partigränserna

■ Fler bostäder, bättre service och större inflytande för kommunens invånare. Kommunstyrelsens presidium har enats om en rad nyårslöften inför 2013.

YSTAD · A4

FOTO: MOA DAHLIN

Heta känslor efter kyligt dopp

Ystad. Närmare 150 glada badare kunde på nyårsdagens eftermiddag slå sig för bröstet efter att ha doppat sig i det femgradiga vattnet vid Marinan

i Ystad. Ganska varmt och behagligt, tyckte några av de rutinerade deltagarna. Frös mest gjorde nog i vanlig ordning publiken.

ÅTERVINN DEN HÄR ANNONSEN

MED VÅR NYA IPHONE-APP "LÄMNA PAPPER" HITTAR DU ENKELT TILL NÄRMASTE ÅTERVINNINGSTATION FÖR TIDNINGAR

PappersKretsen

www.papperskretsen.se

Available on the App Store

7 38157 702002

LANDSBYGDSUTVECKLING

Naturen är dragplåstret när Brösarpsborna med Leader-hjälp lockar unga familjer till byn. Cykelvägar och förskola med naturprofil är några av ingredienserna som ska ge byn ny livskraft.

Hockeymålen har inte hunnit renoveras inför årets säsong men annars har rinken i Brösarp fått en allmän ansiktslyftning. För Fabian Rimfors och Gunbritt Johansson är det bara början.

Projektet som engagerar

BRÖSARP

– Befolkningspyramiden i Brösarp är ingen pyramid, den är en kantarell. Vår idé är att vända kantarellen, förklarar Fabian Rimfors, som sedan snart ett år är halvtidsanställd på Brösarps Leaderprojekt. Med naturen som lockbete.

Projektets mål är att få barnfamiljer att bosätta sig i byn. Fabian poängterar att man inte försöker locka till sig nya invånare från närområdet.

– Om det ska gå bra för oss krävs det att det går bra även för Kivik, Smedstorp och Sankt Olof. Det sämsta vi kan göra är att stjåla folk från andra byar i samma situation. Men i västra Skåne sitter nog många och drömmer om ett liv på landet utan att våga ta steget, tror han.

För två år sedan flyttade Brösarpsfödde Fabian tillbaka till barndomstrakterna efter att ha bott i både Malmö och Mexico City.

En kollega sammanförde honom då med Gunbritt Johansson, Brösarpsbo sedan snart 50 år tillbaka. De bar nämligen på samma idé – en förskola med så kallad I ur och skur-pedagogik. En undersökning bland föräldrarna på byns förskola visade snart att det fanns ett stort intresse.

Vindskydd invigdes

I januari drog verksamheten på avdelningen Skogsmusen igång och i våras in-

vigdes förskolans nya vindskydd – byggt av material som har betalats av Leaderpengar men snickrats ihop av ideella krafter.

Förskolan är visserligen bara en del av hela Leaderprojektet men den satte allt i rullning. Mängder av andra idéer, som redan fanns i bygilletets byaplan, kopplades till projektet och fick det att vidgas.

Sedan dess har man bland annat fått pengar från länsstyrelsen för

att rusta upp vandringsleden mellan Christinehof och Haväng. Tillsammans med Brösarps IF och pengar från Tomelilla kommun har ishockeyrinken rustats upp. För att bara nämna ett par projekt.

Fabian och Gunbritt konstaterar också nöjt att byn inte behövt lägga många kronor på marknadsföring.

– I stället för reklamkampanjer har vi i stort sätt bara utnyttjat media, särskilt riksmidia. När vi

hade grässlalom-SM i somras gav det rubriker ända upp till Västerbottenskuriren och Aktuellt var här, förklarar Fabian som själv är journalist.

Egenlagad mat

För framtiden finns önskemål om egenlagad mat av närproducerade råvaror på skolor och äldreboenden. Cykelvägar står också högt på önskelistan, liksom en turistinformation sommartid.

Oviss framtid för projektet

Drömmen om ett liv på landet
"Om det ska gå bra för oss krävs det att det går bra även för Kivik, Smedstorp och Sankt Olof. Det sämsta vi kan göra är att stjäla folk från andra byar i samma situation."

Fabian Rimfors

Ystad. Inte många tusenlappar finns kvar i potten, ett år innan den pågående Leader-perioden är till ända. Och ingen vet ännu om det europeiska guldregnet kommer att fortsätta.

– De projekt som fungerat bäst är de som är lokala initiativ med folk som bott på orten en längre tid, som fyller ett verkligt behov och som lyckas engagera frivilliga, konstaterar Jens Hultman, verksamhetsledare för Leader Ystad-Österlen.

Ett exempel är projektet i Brösarp, där byborna försöker locka barnfamiljer till orten (se artikel härintill). Ett annat är Genväg Österlen, där företagare längs vägen mellan Komstad och Skåne Tranås gått samman i en gemensam turistsatsning.

Massor av folk

– De har dragit dit massor av folk. Eftersom vissa av dem redan var väldigt populära har de dessutom gett de andra draghjälp.

Leader har snabbt blivit populärt sedan man drog igång i Sydostskåne 2008. Hittills har 58 projekt fått bidrag och det motsvarar drygt 40 procent av alla ansökningar.

Av de 29 EU-miljoner fanns i potten från början har man i dag, ett år före projekttidens slut, bara en knappt miljon kvar.

Merparten av pengarna, närmare 17 miljoner,

har gått till projekt som på olika sätt ska höja livskvaliteten.

– I den potten finns bara någon tusenlapp kvar, säger Jens Hultman.

Leaderföreningens ordförande Torgny Lundquist är också nöjd med resultatet, även om han är lite kritisk till Jordbruksverkets agerande. Det är Jordbruksverket som administrerar Leaderpengarna.

– I början försökte vi få kunskap från Jordbruksverket men det fanns inte mycket att hämta där. Leaderföreningarna i Sverige har fått uppfinna hjulet allihop, kommenterar han.

Gränsöverskridande

Däremot tycker han att samarbetet mellan privata, offentliga och ideella aktörer fungerat över förväntan och han är nöjd med att så många projekt varit kom-mungränsöverskridande.

Han konstaterar också att inga projektet hittills lagt ner.

– Jag är faktiskt förvånad. Man har ju rätt att misslyckas och det handlar ju ofta om människor som inte har någon projektvana.

Vad som händer när projektperioden löper ut

"I början försökte vi få kunskap från Jordbruksverket men det fanns inte mycket att hämta där. Leaderföreningarna i Sverige har fått uppfinna hjulet allihop."

Torgny Lundquist

vid nästa årsskifte är dock osäkert. Budgeten är ännu inte satt i Bryssel och Jordbruksverket har ännu inte beslutat vilken inriktning man ska välja under nästa Leaderperiod.

– Jordbruksverkets utredare tycker att man kanske skulle fokusera på glesbygd, säger Torgny Lundquist.

Stora delar tas bort

Ett resultat av detta skulle kunna bli att landsbygdsområden nära storstäderna försvinner från Leaderprojektet. Vilken i sin tur skulle innebära att stora delar av Skåne tas bort.

– Det finns krafter som tycker att vi har det så bra här nere i Skåne att vi inte behöver några pengar till landsbygdsutveckling.

Leaderföreningarna i södra Sverige lobbar nu för att man inte väljer den inriktningen.

– Vi har bjudit ner statssekreteraren på landsbygdsdepartementet i februari och kommer att bjuda ner alla skånska riksdagsmän för att diskutera landsbygdsutveckling, säger Torgny Lundquist.

TORUN BÖRTZ

torun.bortz@ystadsallehanda.se

FAKTA

Stor palett av projekt

■ **Några exempel på projekt som fått projektstödpengar (EU-pengar plus pengar från kommuner och andra offentliga aktörer):**

■ **Sövdesjön:** 31 875 kr till miljökonsekvensbeskrivning för att genomföra insatser som gynnar den biologiska mångfalden och ökar tillgängligheten.

■ **Folkhemmet i Östra Hoby:** 549 931 kr för att utveckla och permanenta Folkhemmet som aktivitetshus.

■ **Gamla Lundavägen:** 724 000 kr för att göra vägen till en turistattraktion.

■ **Borrby bio:** 600 000 kr till digitalteknik.

■ **POFF:** 378 000 kr till kompetensutveckling för konstnärer och konsthantverkare, för att stärka konsthantverket som näring och kulturområde.

■ **Biogas färs:** 441 500 kr för att studera möjligheterna att använda råvaror från lantbruket för att producera biogas.

Europeiskt stödprogram

■ **Leader är en metod för att utveckla landsbygden** som används inom EU sedan ett 20-tal år tillbaka. Leader Ystad-Österlen omfattar Ystad, Simrishamn, Tomelilla och Sjöbo kommuner.

■ Tanken är att man genom invånarnas idéer och engagemang ska skapa projekt för att utveckla bygdens potential.

■ Den som beviljar respektive avslår projektansökningar är den lokala Leaderföreningens styrelse.

■ Projekten finansieras till 70 procent av EU-pengar, resterande 30 procent kommer från kommunerna eller andra offentliga aktörer.

NYÅRSOLYCKA

Lägenhet förstörd av raket

TRELLEBORG

En lägenhet på Odalvägen blev under nyårsnatten totalt utbränd efter att en raket gått igenom ett fönster och antänt inredningen. Ingen person blev skadad.

Strax efter tolvslaget larmades räddningstjänsten till lägenheten som ligger norr om Engelbrectsgatan i centrala Trelleborg.

Rökdykare skickades in i lägenheten eftersom man inte visste om det fanns någon person där. Det visade sig dock att lägenhetsinnehavarna inte var hemma.

– Men detta är en enorm tråkig följd av raketer. Det får stora konsekvenser för dem som har lägenheten. Hade det varit någon hemma när det hände så hade det kunnat bli en katastrof, säger Per Holm, insatschef på räddningstjänsten i Trelleborg.

Valde att evakuera

Ytterligare någon lägenhet i samma fastighet fick in rök men inte mer än att det kunde vädras ut. En barnfamilj i fastigheten valde att evakuera sin lägenhet och tillbringa natten på annat håll.

Polisen har upprättat en anmälan om allmänfarlig vårdslöshet och inlett en förundersökning för att försöka få reda på vem som avfyrat den fyrverkeripjäs som gick in i lägenheten.

– Det har gjorts en del vittnesförhör och ska göras ytterligare så det finns förhoppningsvis möjlighet att komma fram i detta, säger Carita Gerdvard, inre befäl hos polisen i Ystad.

JENNY ISAKSSON

hela byn

– En turistinformation behövs inte bara för Brösarp utan för hela Österlen. Norrifrån kan du inte åka till Österlen utan att passera Brösarp, resonerar Fabian.

Att projektet fungerat så bra hittills tror de båda beror på att så många i byn engagerat sig. Dessutom har man fått med kommunen på noterna. En representant finns med på projektgruppens möten.

– Det blir ju lättare för

kommunen om vi tar initiativ istället för att vi sitter och surar och tycker att kommunen inte gör något, resonerar Fabian och får medhåll av Gunbritt.

– Det här är ett nytt sätt att samarbeta, ett sätt som vi hoppas ska bestå.

TEXT:
TORUN BÖRTZ
torun.bortz@ystadsallehanda.se

Idag håller vi stängt för inventering och önskar alla våra kunder ett riktigt GOTT NYTT ÅR.

Imorgon har vi öppet som vanligt igen

En riktig bygghandel